

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Mgr. R. C., N.**, zast. JUDr. S. P., advokátkou so sídlom Z., proti žalovanému: **R. C., N.** adresa na doručovanie: D., H., **o zaplatenie zmenkovej sumy 49 790,88 Eur s prísl. a zmenkovej odmeny 164,31 Eur**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 3 Zm 326/2009, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti zmenkovému platobnému rozkazu Okresného súdu Bratislava V z 28. mája 2009, č. k. 3 Zm 326/09-16, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V z 28. mája 2009 č. k. 3 Zm 326/09-16 sa z r u š u j e a vec sa v r a c i a Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Podnetom na podanie mimoriadneho dovolania žiadal zákonný zástupca účastníka konania R. C. – D., preskúmať zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V č. k. 3 Zm 326/2009-16 z 28. mája 2009 na zaplatenie zmenkového dlhu o zaplatenie zmenkovej sumy 49 790,88 Eur s prísl. a zmenkovej odmeny 164,31 Eur z dôvodu, že R. C., ktorý je ich opatrovancom, bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12 Ps 2/2005-25 z 8. novembra 2005, právoplatným 7. decembra 2005, pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Ako opatrovník má pochybnosti o podpísané zmenky, keďže R. C. v čase jej podpísania bol už obyvateľom ich zariadenia, a preto majú za to, že takúto zmenku podpísať nemohol.

Dňa 30. marca 2009 žalobca Mgr. R. C., bytom V. zastúpený advokátkou JUDr. S. P. doručil Okresnému súdu Bratislava V návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie zmenkového dlhu o zaplatenie zmenkovej sumy 49 790,88 Eur s prísl. Ako žalovaného označil R. C., B.O., korešpondenčná Adresa D., H..

Žalobca uviedol, že je majiteľom vlastnej zmenky vystavenej žalovaným dňa 1. decembra 2005 v B. na zmenkovú sumu 1 500 000,-- Sk. Zmenka sa stala splatnou 28. februára 2007. Žalobca nadobudol zmenku indosamentom od indosamenta D. B.. Žalobca súčasne predložil originál zmenky, ktorá do dňa podania návrhu nebola zaplatená. Okresný súd Bratislava V dňa 28. mája 2009 vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 3 Zm 326/09-16, v ktorom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 49 790,88 Eur so 6% úrokom zo zmenkovej sumy od 28. februára 2007 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 164,31 Eur a náhradu trov konania 4 247,29 Eur titulom súdneho poplatku za návrh a trov právneho zastúpenia.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky má zato, že uvedeným zmenkovým platobným rozkazom bol porušený zákon, keďže súd sa pri vydávaní zmenkového platobného rozkazu neriadil ust. § 2, § 6, § 18, § 19, § 20, § 79 § 103, § 104, § 175, § 189 a ods. 2 O. s. p., ako aj ust. § 23, § 26, § 27 ods. 2 a § 38 Občianskeho zákonníka.

Na zmenkovú spôsobilosť sa vzťahuje všeobecná úprava obsiahnutá v § 7 Občianskeho zákonníka. Zmenkovo sa teda môže zaväzovať každý, kto je spôsobilý zaväzovať sa svojimi vlastnými úkonmi, teda ju má každý, komu takúto spôsobilosť priznáva všeobecná úprava právnej spôsobilosti na právne úkony. Nadobudnutú spôsobilosť môže súd obmedziť resp. úplne pozbaviť tejto spôsobilosti fyzickú osobu, tak ako je to zakotvené v ust. § 10 Občianskeho zákonníka.

Zmenkové úkony sú prísne formálne a sú spojené s veľkou majetkovou zodpovednosťou na spôsobilosť na zmenkové úkony sa bezpochyby vyžaduje plnohodnotná spôsobilosť na právne úkony.

Žalovaný je od 7. decembra 2005 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 8. novembra 2005 č. k. 12Ps 2/2005-

25, pričom za opatrovníka pozbavovaného súd ustanovil D. H., ktorý je oprávnený zastupovať R. C. a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

Súd skúmal žalobcom predloženú listinu – zmenku, svojim obsahom nebola v rozpore s návrhom – zmenka je formálne platná. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je osobou pozbavenou spôsobilosti na právne úkony z dôvodu duševnej choroby (hydrocefalus mozgu, epileptické záchvaty, psychotické stavy, opakované samovražedné pokusy a dementný syndróm), vzniká pochybnosť, či je žalovaný zmenkovým dlžníkom aj materiálne. Poukazujúc na to, že v čase podpisu zmenky R. C., tento bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony (táto bola vyznačená o 6 dní neskôr), je potrebné tento úkon i s poukazom na ust. § 38 ods. 2 OZ vyhodnotiť ako úkon absolútne neplatný. Existujú dôvody, ktoré spochybňujú pravosť predloženej zmenky, a preto materiálny záväzok žalovaného ako zmenkového dlžníka, mal byť minimálne overený dokazovaním (materiálna platnosť zmenky), čím neboli splnené podmienky na vydanie zmenkového platobného rozkazu podľa § 175 ods. 1 O. s. p.

Súd taktiež musí vždy skúmať, či ten, kto vystupuje v konaní ako účastník, má spôsobilosť byť účastníkom konania. Podľa ust. § 104 ods. 1 O. s. p. pri neodstrániteľnom nedostatku (podmienky) konania, ktorou nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.) bezpochyby je, súd musí konanie zastaviť, prípadne vec postúpiť inému orgánu. Splnenie podmienky občianskoprosesnej subjektivity súd skúma aj bez návrhu po celý čas konania. Žalovaný ako osoba, ktorá nemá procesnú spôsobilosť, nemohol v danej veci samostatne vystupovať v konaní pred súdom.

Už z uvedenej korešpondenčnej adresy žalovaného na D. mohol súd zapochybovať o procesnej spôsobilosti žalovaného R. C. a túto skutočnosť si mohol overiť. Súd nepovažoval za potrebné preveriť skutočné, či možné obmedzenie procesnej spôsobilosti žalovaného i prostredníctvom Notárskeho centrálného registra listín (§ 189a ods. 2 O. s. p.), čím boli porušené jeho práva a bola mu odopretá možnosť prostredníctvom zákonného zástupcu náležite sa v konaní brániť.

Konanie a rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1

písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

Žalobca sa písomne vyjadril k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a uviedol, že v čase podania návrhu bol žalobca majiteľom vlastnej zmenky vystavenej žalovaným v B. 1. decembra 2005, splatnej 28. februára 2007 na zmenkovú sumu 1 500 000,- - Sk. Žalobca uvedenú zmenku nadobudol od indosanta D. B. dobromyseľne a o pravosti zmenky nemal žiadne pochybnosti. Žalobca nemal vedomosť o skutočnosti, že v čase podpísania zmenky (1. decembra 2005) bol už R. C. obyvateľom zariadenia D., nakoľko pri podpise vystaviteľa zmenky je uvedená adresa O..

Preto navrhol, aby k okamihu podpisovania zmenky vystaviteľom R. C. súd vypočul pána D. B. z adresy: H..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v lehote stanovenej v ust. § 243g O. s. p. pristúpil k preskúmaniu dovolania podľa ust. § 243e ods. 1 v spojení s ust. § 243f ods. 1 O. s. p. a dospel k názoru, že dovolaniu je potrebné vyhovieť.

Okresný súd Bratislava V vyhovel žalobe žalobcu z 30. marca 2009 a dňa 28. mája 2009 vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 3 Zm 326/09-16, v ktorom zaviazal žalovaného R. C., B.O., s korešpondenčnou adresou D. H., aby zaplatil žalobcovi Mgr. R. C., N. zmenkovú sumu 49 790,88 Eur so 6% úrokom zo zmenkovej sumy od 28. februára 2007 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 164,31 Eur a náhradu trov konania 4 247,29 Eur.

Okresný súd Bratislava V rozhodol tak podľa ust. § 175 ods. 1 O. s. p., keďže žalobca spolu so žalobou predložil v prvopise vlastnú zmenku vystavenú žalovaným 1. decembra 2005 v B. na zmenkovú sumu 1 500 000,- Sk, pričom táto zmenka sa stala splatnou 28. februára 2007. Žalobca nadobudol zmenku indosamentom od indosanta D. B., pričom táto zmenka nebola do dňa podania žaloby zaplatená.

Podľa ust. § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Jednou z podmienok konania je spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p.). Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká nariadením (§ 7 ods. 1 OZ), pričom spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (§ 8 ods. 1 OZ).

Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľa, že Okresný súd Bratislava V dôsledne neskúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci, náznakom pre ďalšie skúmanie súdu bola v žalobe uvedená „korešpondenčná adresa“ – D. H..

Dovolací súd sa stotožnil s názormi dovolateľa, že zmenka je formálne platná, avšak existujú dôvody spochybňujúce pravosť predloženej zmenky, čím je spochybnená materiálna platnosť zmenky ako i podmienky pre vydanie zmenkového platobného rozkazu podľa § 175 ods. 1 O. s. p.

Týmito dôvodmi sú rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 8. novembra 2005 č. k. 12 Ps 2/2005-25, ktorým bol žalovaný od 7. decembra 2005 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu, pričom za opatrovníka bol pozbavovanému ustanovený D. H., ako i skutočnosť, že žalovaný R. C. v čase údajného podpisu zmenky 1. decembra 2005 bol obyvateľom D. (od 24. januára 2005). D. ako vyplýva z rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12 Ps 2/2005-25 podal 14. apríla 2005 návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony svojho obyvateľa – R. C..

Žalobca ako i Okresný súd Bratislava V si túto skutočnosť mohli preveriť v Notárskom centrálnom registri listín podľa osobitného predpisu t. j. zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov podľa § 189a ods. 2 O. s. p. vzhľadom na skutočnosť, že žalobca podal žalobu 30. marca 2009.

Dovolací súd konštatoval, že v predmetnej veci boli splnené podmienky uvedené v ust. § 243e ods. 1 a § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 237 písm c/ O. s. p., a preto napadnutý zmenkový platobný rozkaz Okresný súd Bratislava V z 28. mája 2009 č. k. 3Zm 326/09-16 podľa ust. § 243b ods. 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil Okresnom súd Bratislava V na ďalšie konanie.

Bude preto úlohou Okresného súdu Bratislava V, aby v novom konaní postupoval v naznačenom smere t. j. skúmal podmienky konania t. j. či žalovaný v čase vystavenia zmenky 1. decembra 2005, vzhľadom na jeho zdravotný stav urobil platný právny úkon, alebo v zmysle ust. § 38 OZ išlo o neplatný právny úkon a následne vo veci znova rozhodol a to i o trovách dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková